

VIIMSI TEADUSKOOI

IMELISED LINNUD

Viimsi Teaduskooli keskkonnahariduslik õppeprogramm

Programmi lühikirjeldus

Keskkonnahariduslikus õppeprogrammis tutvume lindude eluga fotode ja loodusliku materjali (topised, suled, pesad, munad) vaatlemise ja võrdlemise, arutelude ning erinevate mängude abil. Lapsi suunatakse kaasa mõtlema, ise küsimusi esitama ja vastuseid leidma. Räägime, mille poolest linnud imetajatest erinevad, mida söövad, kus ja kuidas elavad ning milline suhe on neil inimeste- ja keskkonnaga.

Sihtrühm: lasteaed (5-7-aastased)

Õppekeel: eesti keel

Grupi suurus: kuni 24 last

Kestus: 60 min

Toimumise aeg: sügis, talv, kevad

Õppekeskkond

Programm viiakse läbi Viimsi Artiumis Teaduskooli lapsesõbralikus kaasaegses valgusküllases õpperuumis.

Programm toimub siseruumis, kuna see võimaldab tundi külastada iga ilmaga ja on tagatud, et kõik lapsed saavad rahulikult kuulata-vaadata ja tutvuda erinevate lindudega. Paljusid õppevahendeid saab ka katsuda.

Õppekeskkonna eripärad

Kuna programm toimub esimesel korrusel, võimaldab see hea ligipääsetavuse ka füüsilise erivajadustega lastele. Muude erivajaduste puhul palume õpetajal teavitada juhendajat enne programmi, et saaksime nendega parimal viisil arvestada.

Materjalid ja vahendid

Fotod (digitahvilil, 25 tk)

Erinevad looduslikud materjalid: lindude topised (10 erinevat), päris suled (10 erinevat), kodulindude munad (4 erinevat), laululindude pesad (3 erinevat)

Linnulaul (mobiiltelefonist, 3 tk)

Nuputamismäng (fotode järgi tehtud kaardid, mis tuleb paari panna, kokku 5 komplekti)

Kõik vajalikud õppevahendid tagab teaduskool.

Meetodid

- 1) vaatlemine
- 2) kompimine
- 3) võrdlemine
- 4) mängud
- 5) rühmatöö (3-5 liiget rühmas)
- 6) iseseisev töö

Õpitulemused

Õppeprogrammis osalenud laps:

- 1) on omandanud mänguliselt uusi teadmisi lindude kohta: lindude välised tunnused, vähemalt kolm Eestis elavat lindu, mõisted "paigalind" ja "rändlind";
- 2) oskab tuua erinevatest lindudest asjakohaseid näiteid;
- 3) kasutab oma teadmisi mängudes ning ülesannete lahendamisel nii iseseisvalt kui ka rühmas tegutsedes.

Seos riikliku õppekavaga

Alushariduse riiklik õppekava § 17 Valdkond *Mina ja keskkond* lõige 2:

11) märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt;

12) tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust;

15) oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega.

Õpipädevused:

Alushariduse riiklik õppekava:

§ 12. mänguoskused: 3) rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi;

§ 13. õpioskused: 7) kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades;

§ 14. sotsiaalsed oskused: 3) oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi.

Erinevate valdkondade lõiming:

Alushariduse riiklik õppekava valdkonnad *Matemaatika; Keel ja kõne; Liikumine.*

Õppeprogrammi sisu ja metoodika

Sissejuhatus (5 min)

Programmi alguses saab iga laps nimetada ühe linnu nime, kes talle kõige rohkem meeldib.

Sisu, teema arendus (45 min)

Programmis vahelduvad vaatlused ja arutelud, küsimused ja vastused liikumis- ja mõistatamismängudega, et ergutada lapsi ja panna neid mängude abil õpitut paremini mõistma. Mängude läbiviimisel jagatakse lapsed rühmadeks ja tegevustes toetavad ja aitavad lapsi saatvad õpetajad, kes lapsi tundes aitavad rühmasid moodustada.

- **1. osa (15 min)**

Arutleme koos, mille poolest linnud imetajatest ja teistest loomarühmadest erinevad, (nt võrdlus kassiga) miks nad nii erinevat värvi on ja kas kõik linnud oskavad lennata. Programmi läbiviija suunab küsimustega lapsi kaasa mõtlema, ise küsimusi esitama ja vastuseid leidma.

Vaatame fotodelt Eestis elavaid linde (rasvatihane, suitsupääsuke, vares, harakas, põialpoiss, valge-toonekurg, luik jt) – kas tunnete neid? Vaatame, võrdleme (nt leevikese emas- ja isaslindu) ja katsume erinevaid topiseid.

- **2. osa (15 min)**

Vaatleme ja katsume koos erinevaid sulgi ja arutame, milleks neid kasutavad linnud, milleks inimesed. Miks inimesed peavad kodulinde? Arutleme lindude tähtsusest looduses ja pesitsusrahust. Mõistatamismängus mõtestame lahti vanasõna tähenduse (Ära ehi ennast võõraste sulgedega). Uurime erinevate sulgede mustreid. Liikumismängus kehastuvad lapsed erinevateks lindudeks ja proovivad „lennata“ erineva kiirusega, tiibu erinevalt lehvitades.

- **3. osa (15 min)**

Arutame, mida linnud söövad (ka kahjureid) ja püüame seda fotodelt nokkade järgi mõistatada.

Arutame, mida linnud teevad erinevatel aastaaegadel, kes ära lendavad, kes siia jäävad, mida linnud talvel söövad ja mida lindudele talvel toiduks pakkuda ei tohi. Vaatame erinevaid pesasid

ja mune ning loendame linnupoegi. Kuulame linnulaulu (ööbik, hallvares, suitsupääsuke, naerukajakas).

Kokkuvõte (10 min)

Õpitu kordamiseks ja kinnistamiseks lahendame nuputamisülesande, kus toimub töö rühmades: lapsed saavad kokku sobitada erinevate lindude fotod tema toidu, pesa- või poegadega, panna eraldi lindude fotod - kes ära lendavad/kes paigale jäävad.

Õpitu kontrollimiseks lausete mäng, kus juhendaja ütleb erinevaid lauseid, mille kohta laps saab otsustada, kas see on õige või vale. Programmi lõpus saab iga laps öelda, mis talle tunnis kõige rohkem meeldis või mis meelde jäi.

Juhendaja

Ly Vetik, MSc, Viimsi Teaduskooli õpetaja, loodusteaduslik kõrgharidus bioloogias. Pikaajaline kogemus Eesti Loodusmuuseumis juhendajana töötades looduse vahendamisel lasteaialastele.

Omab pädevusi vastavalt Keskkonnahariduslike õppeprogrammide juhendaja pädevusmodelile:

- Toetab õpilaste motivatsiooni ja sügavat õppimist läbi uurimuslike meetodite ja keskkonnaga suhestumise.
- Tagab turvalise ja kaasava õppekeskkonna, võttes arvesse vanusest ja eripäradest tulenevaid vajadusi.
- Laseb õppijatel ise mõtelda, avastada ja katsetada ning aitab neil tegevusi ja teemasid nende endi vaatepunktist tähenduslikuna näha
- Teeb uue programmi loomisel ja katsetamisel või käivitamisel koostööd kolleegide (koostöövõrgustiku liikmed, teised juhendajad) ning programmi sihtgrupiks olevate õpilaste ja nende õpetajatega, vajaduse korral lähtub ka rahastaja perspektiivist.
- Kannab keskkonnahoidlikke väärtusi ja positiivset loodussuhet, olles eeskujuks kestliku käitumise kujundamisel.
- Väärtustab kestlikku ja õiglast maailmavaadet, austades nii kõigi inimeste kui ka teiste liikide iseväärtust, vajadusi ja õigusi kogu planeedil.
- Näitab oma isikliku eeskujuga (tegudes, aruteludes, küsimustes ja põhjendustes), kuidas keskkonnateadlikult toimida.

- Arendab oma professionaalseid oskusi süsteemselt, osaledes kolleegidega koosõppimises ja tagasisidestamises.
- Rakendab sotsiaal-emotsionaalseid oskusi ning väärtustab meeskonnatööd.
- Võtab vastu uusi väljakutseid ja pakub välja lahendusi, püstitab endale ülesanded ning viib need ellu.
- Rakendab õppetöös tõenduspõhiseid pedagoogilisi võtteid (ICAP-mudel, aktiivõppe printsiibid).

Ootused õpetajale

Tunni broneerimine: teadustund@viimsiteadus.ee

Pärast programmi broneerimist saadetakse õpetajale e-posti teel kinnitus ja praktiline info (saabumine, vahetusjalanõud, käitumisreeglid jms).

Gruppi saatvate õpetajate roll programmi õnnestumises on väga oluline. Õpetajatelt oodatakse võimaluse korral lastele teema lühikest tutvustamist enne õppeprogrammile tulekut ning õppetegevuse toetamist ja ohutuse tagamist programmi ajal.

Juhendaja jälgib laste aktiivsust aruteludes, küsimustele vastamist ja praktilistest tegevustest osavõttu. Ta suunab last märkama seoseid ning kasutama uusi teadmisi.

Tagasiside

Lastelt saadakse tagasiside tunni lõpus, kus nad kõik saavad kordamööda öelda, mis meeldis kõige rohkem või mis meelde jäi ja mida uut ta juurde õppis.

Õpetajatel palutakse pärast programmi saata oma kirjalik tagasiside e-posti teel, et hinnata programmi sisu ja metoodikat ning juhendaja tööd. Tagasiside aitab meil programme edasi arendada ja paremaks muuta.

Järeltegevus

Õpetajale antakse järeltegevusteks saadetakse e-postile tööleht, mida on võimalik kasutada õpitu kordamiseks või soovitud erinevateks tegevusteks, mis aitavad õpitud kinnistada.